

UNA NOVEL·LA DE QUIM MONZÓ CAPTA L'ATENCIÓ DELS LECTORS

'Gloria in excelsis deo'

Quan va començar a publicar, ara farà més de tretze anys, uns el van considerar un heretge. Durant els vuitanta, uns altres l'han volgut definir com el pare de la nova narrativa catalana. La darrera novel·la de Quim Monzó, 'La magnitud de la tragèdia', es pot convertir en la més popular de l'any.

David Castillo

Després de sis anys des de la seva darrera novel·la, Benzina, reapareix amb La magnitud de la tragèdia. ¿Què ha significat aquest silenci?

—Amb la mà als pits, t'he de dir que no crec que *La magnitud de la tragèdia* sigui cap reaparició. Bàsicament, perquè no hi ha hagut cap desaparició. Des del 1983 —a més de dos llibres que han anat recopilant els articles periodístics: un gènere que és tan difícil fer bé com fàcil fer-lo malament— vaig treure, el 1985, *L'illa de Maïans*, que també és un llibre de narrativa. I, encara que sembli mentida, trobo que és tan valuós (o poc valuós) un llibre de narracions com una novel·la. Amb tot aquest material, poc que es pot parlar de reaparició, dic jo. Ni de silenci.

—A la novel·la planteja la situació límit de l'erecció permanent del personatge central. ¿Resulta una ironia per desenvolupar la trama o cerques un motiu al·legòric?

—És una cosa que has de dir tu. I els crítics que es facin la pregunta. Jo, la feina l'he fet escrivint el llibre. Però, si pogués fer-me a la idea que no l'he escrit jo —que no puc— i me'l trobés en un prestatge de llibreria, i el comprés i el llegís, crec que el que em semblaria és que el protagonista masculí aconsegueix el somni secret de molts homes, que consisteix a, en determinats moments, desitjar tenir-la de ferro. ¿No t'ha passat mai ser al llit, dins d'una senyora, i estar-t'ho passant tan bé que voldries que l'erecció et durés tres, quatre, cinc, sis, dotze, trenta-vuit hores? El protagonista de *La magnitud de la tragèdia* ho aconsegueix. ¿Resulta irònic? ¿Resulta un motiu al·legòric? En qualsevol cas, em sembla que aquest desig realitzat és ple de connota-

cions, de suggerències que van molt més enllà de la grolleria inicial, aparentment trivial. Que serveix, però, per enganxar el lector que es vulgui enganxar a aquesta partida de pòquer.

—¿Creus que tots els éssers humans es poden trobar en una situació semblant a l'erecció que viu el Ramon-Maria?

—Tu ¿t'hi has trobat mai? Jo no. Un personatge de ficció, ¿és un ésser humà? Un ésser humà ¿és un personatge de ficció? ¿Hi ha alguna vida, després de la mort? ¿Hi ha vida, abans de la mort? ¿És aquest el millor camí per anar a Sants? ¿És veritat que Jesucrist va ascendir al cel? ¿De debò algú creu que hi ha vida a Mart? ¿N'hi ha gaires convençuts que les persones de la Santíssima Trinitat són tres i una a la vegada? ¿Com és que els bars tanquen a dos quarts de tres de la matinalada? ¿De quina mena de carn fan, realment, les salsitxes dites Bratwurst? Aquest any ¿guanyarà el Barça la lliga? I amb el que produeix Repsol ¿de debò es podria cobrir tot San Francisco?

—Com s'ha dit, ¿hi ha una mena de recreació mítica del Faust de Goethe?

—No hi ha cap recreació del Faust. El que hi ha, això sí, és una referència al Faust a les primeres pàgines de la novel·la. Igual que hi ha referències a Heitor Villalobos, Ann Margret, Narcís Oller, Sonia Braga, Sergei Jefimovic, Madò Buades, Pablo Abaira, Shakespeare o Marcial. I en cap moment no és ni una recreació de *La febre d'or* ni de *¿Quién tiene un duro de amor?*

—¿T'ha preocupat aquest procés de cercar una història lineal partint d'un començament formulat utilitzant una situació inversemblant?

—No m'ha preocupat en absolut. Perquè —tret d'excepcions lamentables— quan el novel·lista es posa a escriure, no pensa en les mateixes

coses que pensa un crític quan llegeix el llibre un cop ja imprès i rellegit. Com a molt, el novel·lista intueix boirosament que les set setmanes de vida que li queden al protagonista són la caricatura dels pocs anys de vida que ens queden a cadascun de nosaltres. I l'avidesa que té, una caricatura de l'angoixa que patim alguns de no poder ser, alhora, un miner finlandès, el president de Costa Rica, un cantant nigerià i l'amo d'un pub irlandès. No hi ha res més frustrant que no poder ser cinquanta persones a la vegada.

—En contraposició a la novel·la que es va desenrotllar durant els anys setanta, ¿les teves narracions sempre atorguen la funció central als personatges?

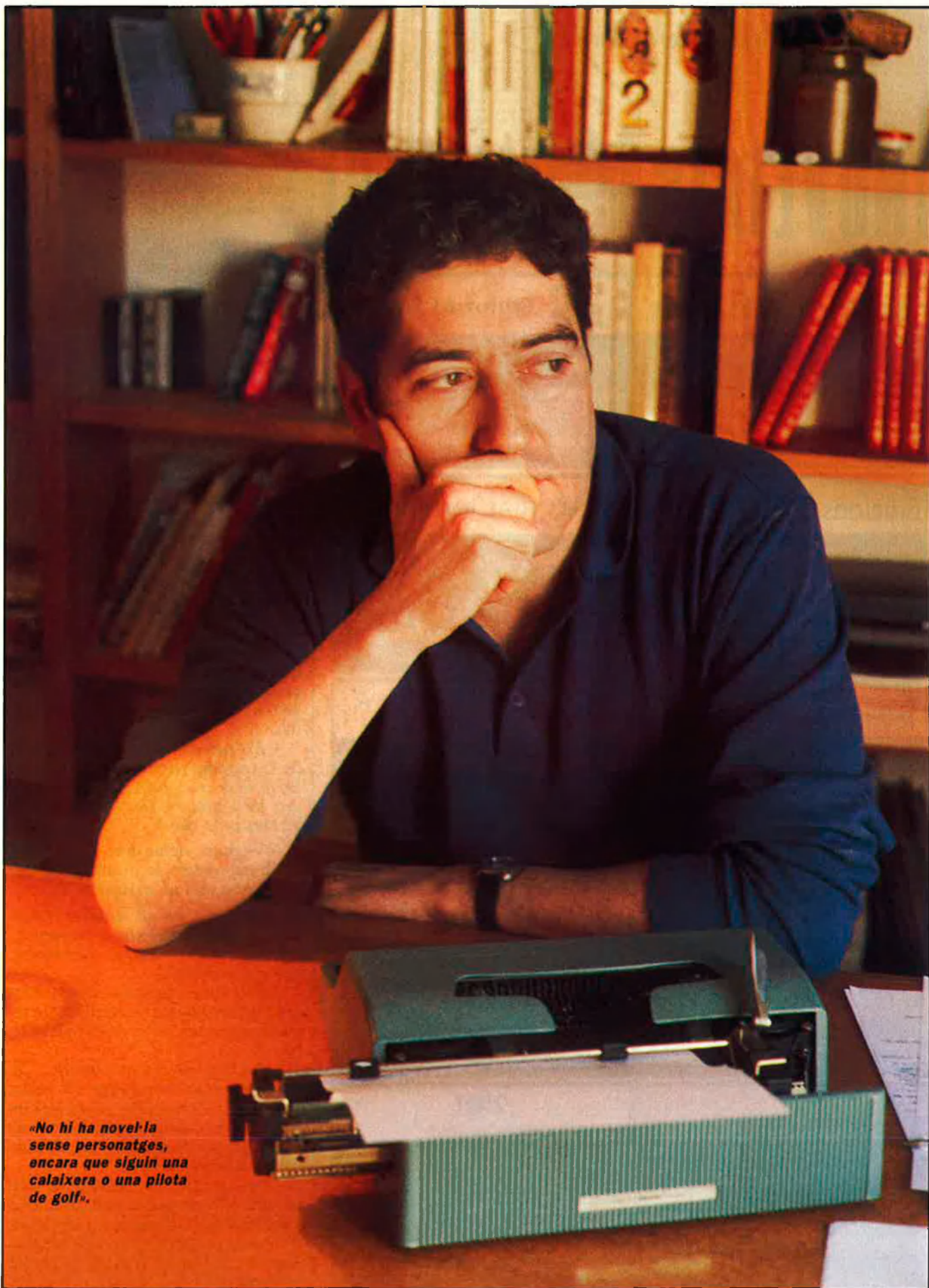
—Més que als personatges, em sembla que l'atorguen a l'argument i, sobretot, a l'estructura. M'agraden les novel·les amb cap i peus. No suportó els encostipats que provoquen els corrents d'aire que es produeixen per no tancar les portes i les finestres d'aquelles novel·les obertes tan típiques dels anys seixanta.

—¿S'hauria de parlar de novel·la de personatges en el cas de La magnitud de la tragèdia?

—Jo parlaria de novel·la i prou. No hi ha novel·la sense personatges. Fins al *nouveau roman* hi ha personatges, encara que siguin una calaixera o una pilota de golf.

—¿Per què hi has col·locat tants noms compostos?

—Perquè alguna mena de noms els he de posar, i perquè no suportó que els personatges de paper es vulguin fer passar per persones de carn i ossos, i fer veure que es diuen Joan, Josep o Emília. I perquè sempre he trobat ridículs els noms compostos. (En demano disculpes als que en porten, però no hi puc fer res.) Quan algú se'm presenta i em diu que es diu Miquel-Maria o Alexandre-Jordi no puc evitar imagi-

«No hi ha novel·la sense personatges, encara que siguin una calaixera o una pilota de golf.»

DOMÈNEC UMBERT

Primavera

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

ELS EMPERADORS D'ABISSÍNIA

Joan Perucho
El Balanci, 217. 144 pàgines.

Joan Perucho torna a descobrir-nos un país exòtic en un nou llibre d'aventures, on les referències literàries i erudites es donen la mà amb l'acció emocionant, l'humor i una suau poesia.

Editorial Laia

MIRAMAR

Naguib Mahfuz.
Col·lecció El Mirall i El Temps.

L'única versió del Premi Nobel 1988 en català.

Edicions BROMERA

CURS DE SOCIOLINGÜÍSTICA-2

Amadeu Viana/Toni Mollà

Llengua i legislació, la comunitat lingüística, processos de substitució lingüística, sistemes de memòria social...

EDITORIAL EMPURIES

PUIG ANTICH

Vicent Andrés Estellés
Col·lecció El Ventall, 8

Homenatge del gran poeta valencià a l'última víctima catalana de la dictadura.

GREGAL LLIBRES
consorci d'editors valencians s.a.

PHOTOMATON & VOX/FLASH/EL CAP ENTRE LES MANS

Herberto Helder
Gregal poesia, 18
Traduït del portuguès per Vilama Devi

LA GALERA, S. A.,
EDITORIAL

LES AVENTURES D'EN TRES I MIG

Pere Rosselló Bover
Els grumets de La Galera, 89

La història d'un ca contada per ell mateix.
Premi «Guillem Citre de Colònia», 1988, *ex aequo*.

EDITORIAL TRES I QUATRE

ELS LLENGUATGES DE PAO

Jack Vance
Trad. Carme Manuel
Col·lecció El Grill, 4

Ciència-ficció i sociolingüística es donen la mà en la millor novel·la de Jack Vance.

curial

RANDA 24

Política i cultura a les Balears segles XIX i XX.
Dirigida per Josep Massot i Muntaner.

Edicions Proa

RETRAT D'UN ASSASSÍ D'OCELLS

Emili Teixidor
A tot vent 264
208 pàgs. 1.400 pessetes

Pleniluni/Ciència-Ficció

SOLARIS

Stalislav Lem
Traducció d'Agata Siewierska
Col·lecció «2001», 20, 200 pàgs.

L'obra mestra de l'autor continental de ciència-ficció més conegut i valorat.

nar-me com devien ser els seus pares, l'ambient en què va créixer, i ell mateix, si no ha enterrat algun dels dos noms. A la novel·la són un recurs literari: els noms també denoten.

—També caldria destacar l'elaboració d'una trama que perfecciona la simultaneïtat per contra d'una mena de narració més preocupada per la introspecció, per la psicologia.

—La psicologia, sobretot aplicada a la narrativa, em fa venir vòmits. La introspecció, una certa mena d'introspecció, en canvi, hi és prou abundant, a *La magnitud de la tragèdia*. Ara, a diferència de l'anterior novel·la, *Benzina*, la trama és més teixida, més entrellaçada, menys lineal.

—Uns altres protagonistes de les teves narracions són els aparells domèstics. ¿Són els personatges secundaris?

—Els aparells domèstics, les catifes, els llits, els semàfors, els carrers, els avions, les cabines de telèfons, els escuradents, els dimonis, els canòdroms, les rates, les bosses de plàstic i les rajoles de València. Poden ser personatges secundaris o principals. O poden servir per definir un personatge. Per definir un personatge m'interessa tant explicar el color de la corbata que porta com el fet que sa mare li tragués el pit abans d'hora i això li provoqués un trauma irreparable.

—Els personatges de *La magnitud de la tragèdia* ¿resulten unes víctimes de la teva concepció de l'humor negre, de la ironia i, fins i tot, d'un cert escepticisme vital?

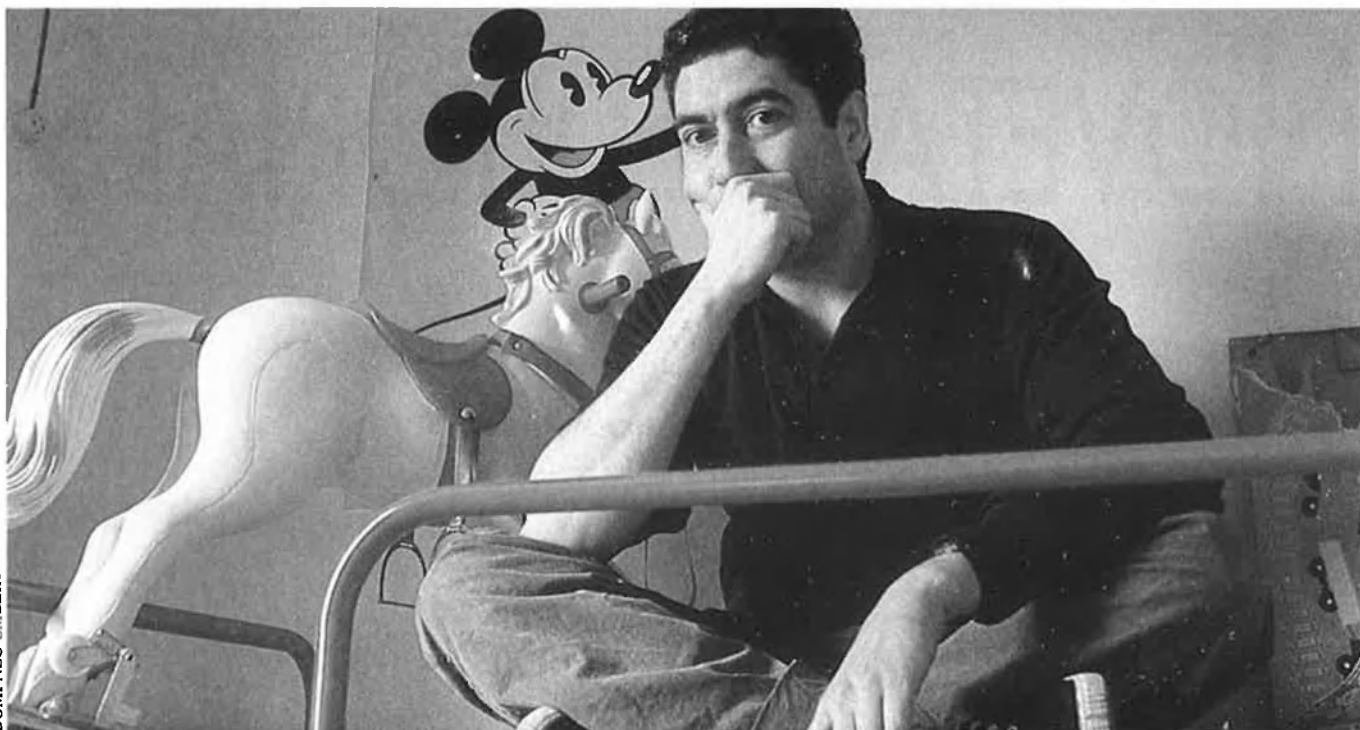
—Victimes, no ho crec. Perquè sense l'humor negre, la ironia i l'escepticisme que dius no existirien.

—¿Per què, en un moment donat, arriba l'alternança entre el personatge principal, Ramon-Maria, i la fillastra, Anna-Francesca?

—Per necessitats narratives. Perquè els personatges s'entrellacen, i segeixen accions més o menys paral·leles.

—Tornant al motiu narratiu, ¿es pot parlar d'un homenatge a la polla, a les seves vicissituds? ¿Som davant de la primera novel·la catalana sense connotacions feministes, primordialment fal·lòcrata?

—No crec que el membre dit viril en surti ni ben parat ni mal parat a *La magnitud de la tragèdia*. I si jo hagués de fer cap homenatge, el faria precisament a l'altre sexe, que em fa perdre més tots dos caps. No crec que la no-

«Les funcions fisiològiques només són incòmodes si a la tassa del wàter li falta un cargol i es belluga».

vel·la sigui fal·lòcrata, en absolut. I pel que fa al feminisme, no crec que la novel·la sigui ni feminista ni no feminista. L'altra matinada, al Bikini, Ramon Barnils em va presentar unes noies de La Sal, l'editorial dita feminista. Em van assegurar que es llegirien amb molt d'interès la novel·la i, en un apart, una d'elles en va preguntar, literalment: «¿Com has tingut els collons d'escriure sobre aquest tema?».

—¿És la polla una víctima del sexe alternant-se amb les incòmodes funcions fisiològiques?

—Les funcions fisiològiques només són incòmodes si a la tassa del wàter li falta un cargol i es belluga. El membre no és cap víctima del sexe, *ans* al contrari. I el fet que alterni les funcions sexuals amb les fisiològiques no fa sinó obrir un immens camp de possibilitats que revistes com *Pirate* o *Bizarre* han explotat a bastament, que en diuen.

—En molts sentits, la teva narrativa ha arrelat en contraposició o contra natura de l'esperit decadent, naturalista o intimista que dominava la literatura catalana quan vas començar. ¿Què ha significat per a tu que les noves promocions hagin assolit algunes de les constants que vas auspicjar?

—Com a lector, m'ha anat molt bé, perquè m'és més fàcil trobar llibres que no he de deixar a la pàgina deu. Tot i que no tot el que escrivia la generació dita dels anys setanta era una porqueria, com diuen alguns pùbers

que encara van amb el pitet posat. S'ha fet molta broma amb això que sóc el pare de tots aquests joves. Aquesta afirmació demostra la ignorància d'alguns crítics, que precisament són els que haurien de saber-ne més, de literatura. Per ells, les úniques influències possibles són Víctor Català, Pitarra, Raimon Casellas o, ara, Francesc Trabal. (I Trabal perquè, fa cosa de sis o set anys, vam engagar una campanya per reivindicarlo, perquè ni s'havien adonat que existís.) No poden entendre que hi hagi gent que escriu en català i per exemple, tingui influències del Tom Wolfe de *The Kandy-Kolored Tangerine-Flake Streamline Baby*, o de les lliçons magistrals de Cavanna a *Charlie Hebdo*, o dels dibuixos de Wolinski, o de les pel·lícules de Bruno Bozetto, o dels cartells de Chwast, o de la telesèrie *Els venjadors*. Es pensen que vivim en una mena d'edat mitjana imaginada, i que no hi ha cap altre mitjà de comunicació que no siguin els sermons dominicals i els llibres catalans, i on les traduccions, evidentment, no existeixen.

—La irrupció dels nous narradors Fonalleras, Pàmies, Serra, Vallbona o Capó, ¿ha provocat que deixessis de ser un proscrit?

—Proscrit, més aviat no ho he estat gaire. Si hi penses, ha estat gairebé el contrari. En aquest país on (per no sé quina ordre del DOG *Diari Oficial de la Generalitat*), només hi pot haver un

practicant de cada gènere artístic; jo he estat El Novel·lista Modern. Fixa't-hi. Hi ha El Tenor: José Carreras. (¿Per què recordar el grandió Ara-gall, que fins els dies més baixos passa la mà per la cara a Carreras: ja hi ha El Tenor; ¡l'altre que desaparegui!) Hi ha La Soprano. Hi havia El Poeta: Espriu. Quan es va morir, Foix en va ocupar el càrrec. Ara, no se sap ben bé qui hi ha. (Els poetes se'ls moren massa de pressa.) Hi ha El Monestir Nacional: Montserrat. (Si tenim Montserrat, ¿com és que encara no han enderrocat Poblet, que no fa sinó nosa?) Hi ha El Gran Prosista: Baltasar Porcel. (Amb benedicció de Jordi Pujol, crític literari.) Hi ha l'Equip de Futbol: el Barça. (¿Per què necessitem el Sabadell a primera, si ja tenim el Barça?) A mi m'ha tocat ser El Novel·lista Modern, La Gran Esperança Blanca: digues-li com vulguis. És a dir, que no he estat gaire proscrit. De fet —com va suggerir un dia el meu fill—, en tota aquesta història dels joves narradors, m'han volgut vendre com si fos aquell arcàngel anunciador que surt al pessebre (Gabriel, em penso que es diu), el de la trompeta i la pancarta que diu *Gloria In Excelsis Deo*. Només que jo, per comptes d'anunciar la vinguda del rei dels jueus, havia anunciat que ja es podia escriure tranquil·lament: del que es volgués, sense transcendentalismes, disfrutant i llestos. Però crec que, abans que jo, molta gent havia tocat la trompeta al respecte. □